

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2013.

januar, 2014.

Naša misija ...

--Omogućiti građanima Bosne i Hercegovine da ispune svoje interese i povećati uticaj građana u procesima odlučivanja--

Od svog uspostavljanja 1998. god, CCI doprinosi jačanju svijesti pojedinaca i grupa građana kako bi efikasnije saradivali sa svojim izabranim predstavnicima. Također, CCI, radi na jačanju odgovornosti vlasti prema građanima i vodi kampanje s ciljem izmjene zakona i politika kako bi bolje zadovoljavali potrebe građana i bile u skladu sa demokratskim principima i standardima Evropske unije. CCI podržava rad drugih organizacija civilnog društva putem dodjele grantova podrške, prenosom znanja i zajedničkim koalicionim radom.

SADRŽAJ

Izvršni sažetak	4
Partnersko građansko zastupanje	6
Monitoring rada vlasti.....	6
Komunikacija između građana i izabраних predstavnika vlasti.....	8
Antikorupcija u zdravstvu i obrazovanju.....	8
Budžet i javna potrošnja	9
Igre na sreću.....	11
Borba protiv korupcije u javnom zdravstvu	13
Zapošljavanje i tržište rada.....	15
Građani i lokalne vlasti	17
Lokalna uprava i građani II	17
Nove mjesne zajednice za novu lokalnu vlast	19
Pomirenje i razvoj zajednica u 4 opštine Birač regije	20
Učešće građana u odlučivanju u 2012.....	21
Novi projekat: Održivost civilnog društva 2013 - 2018	22
CCI u medijima	23
Donatori CCI-ja	24

1. Izvršni sažetak

Tokom 2013. godine, CCI je nastavio rad na monitoringu rada vlasti u BiH i informisanje građana i šire javnosti o radu zakonodavnih i izvršnih vlasti na kantonalnom, entiteskim i državnom nivou. U tom periodu, CCI je objavio približno 100 izvještaja o radu vlasti, a na osnovu prikupljenih i analiziranih informacija sa preko 700 sjednica izvršne i zakonodavne vlasti. Monitoring je obuhvatio rad 136 ministarstava i 220 odbora i drugih parlamentarnih tijela, te preko 760 javnih zvaničnika.

U oblasti zagovaranja i borbe protiv korupcije u sektoru zdravstva i obrazovanja, CCI je okončao aktivnosti na zagovaranju usvajanja Pravilnika za prevenciju borbe protiv korupcije. Ukupno 48 zdravstvenih institucija širom zemlje usvojilo je Pravilnik o prevenciji korupcije, a na inicijativu CCI-a, Ministarstvo zdravlja i socijalne politike Republike Srpske uvelo je za zdravstvene ustanove obavezu redovnog izvještavanja o realizaciji tačkaka Pravilnika za prevenciju i borbu protiv korupcije i Strategije za suzbijanje korupcije u RS. Stupanjem na snagu pravilnika došlo je i do konkretnih rezultata (procesuiranja prijava) u tri zdravstvene institucije u zemlji (Zenica, Brčko, Tuzla).

U cilju nastavka aktivnosti na usvajanju antikoruptivnih mjera, jačanja watch-dog i monitoring uloge civilnog društva, te podizanja anti-koruptivne javne svijesti CCI je pokrenuo novu kampanju zagovaranja za usvajanje Planova integriteta. Ciljne institucije su ministarstva zdravstva i zavodi zdravstvenog osiguranja RS, FBiH, i 3 kantona - HNK, TK i KS. Kao rezultat aktivnosti Radne grupe, kreiran je nacrt plana integriteta (u skladu sa tačkom 2.14. Akcionog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije u BiH), koji je upućen ciljanim institucijama, te do sada postoje pozitivne naznake za njegovo usvajanje od strane određenog broja institucija.

U sektoru obrazovanja, CCI i partnerska organizacija Transparency International okončale su ciklus edukacije prosvjetnih radnika u oblasti etike i borbe protiv korupcije. Aktivnostima na edukaciji prosvjetnih radnika bilo je obuhvaćeno više od 1800 prosvjetnih radnika iz preko 400 osnovnih i srednjih škola. Predavanja su pored teoretskih koncepata etike, korupcije, podmićivanja i drugih pojmova uključila i savremene praktične metode obrazovanja studenata.

Na temelju pozitivnih iskustava iz prethodnog perioda i prihvaćenosti direktnih susreta kao preferiranog vida komunikacije između predstavnika vlasti i građana, CCI je tokom 2013. godine organizovao preko 70 javnih događaja poput javnih tribina, foruma odgovornosti, budžetskih rasprava i tom prilikom okupio preko 2500 građana i 120 predstavnika vlasti. Građanima i predstavnicima vlasti ovim putem se omogućila diskusija o prioritetnim problemima građana te prijedlozima za njihovo rješavanje.

Preko 150 predstavnika 30 organizacija civilnog društva iz BiH učestvovalo je na treninzima izgradnje kapaciteta OCD-a, a na osnovu zahtjeva i potreba identifikovanih od strane samih organizacija. U oblasti podrške OCD-ima, CCI je tokom 2013. godine dodijelio i 4 nova granta i zatvorio javni poziv za dodjelu sredstava u okviru CAPP II programa. CCI je tokom perioda trajanja projekta CAPP II dodijelio ukupno 80 grantova u ukupnom iznosu od **5.441.309,03** američkih dolara.

U okviru nastojanja da se postigne odgovornije trošenje javnih budžetskih sredstava od strane vlasti u BiH i veće učešće i uticaj građana, civilnog društva i biznis sektora na proces planiranja i realizacije budžeta na lokalnom i višim nivoima vlasti, CCI je uspješno okončao kampanju zagovaranja za usvajanje novog Zakona o budžetu u FBiH. Prijedlog Zakona sa uvrštenim amandmanima je u decembru 2013. godine zvanično usvojen Parlamentu FBiH. Urađen je i web portal **www.budzetnarodu.ba (budget to the people)** sa detaljnim narativnim, video i grafickim prikazom procesa budžetiranja u BiH, kvalitativnim analizama nacrtu budžeta, kao i savjetima/razlozima/alatima za uključivanje građana, organizacija civilnog društva i biznis sektora u procese budžetiranja u BiH na raznim nivoima.

Također, na inicijativu CCI-ja i uz podršku velikog broja organizacija, Parlament Federacije BiH je u novembru 2013. godine usvojio Zakon o igrama na sreću, kojim se osigurava trajan izvor finansiranja posebno za organizacije koje predstavljaju interese socijalno ugroženih grupa.

U saradnji sa partnerskom organizacijom OKC iz Banja Luke, te uz maksimalno uključivanje ključnih aktera (ministarstva, javne službe za zapošljavanje, parlamentarni odbori, eksperti) CCI je osigurao provođenje analize politika zapošljavanja u BiH, sa listom preporuka za reforme javnih politika u ovoj oblasti, i time pokrenuo kampanju zagovaranja u toj oblasti u cilju unaprjeđenja uloge Zavoda za zapošljavanje te javnih politika i mjera zapošljavanja.

CCI i partnerska organizacija DON iz Prijedora, uz podršku preko 50 NVO-a iz cijele BiH identifikovali su inicijalna rješenja za sistemsko unaprjeđenje rada MZ kao ključnog mehanizma za učešće građana u procesima lokalnog odlučivanja. Parlament Republike Srpske usvojio je Zakon o lokalnoj samoupravi unutar kog mjesne zajednice sada imaju obavezan status.

U Federaciji BiH, Zastupnički dom usvojio je nacrt amandmana na Zakon o principima lokalne samouprave, ali je odbijen u Domu naroda zbog lošeg prisustva parlamentaraca koji su prethodno podržali zakon (od 59 parlamentaraca, samo njih 43 su bili prisutni na sjednici tokom glasanja). Na nivou lokalne samouprave, rukovodstvo 7 opština u BiH je na inicijativu CCI-ja izmijenilo i dopunilo svoje Statute i time su stvorene mogućnosti za veću ulogu mjesnih zajednica u svojim sredinama.

U januaru 2013. godine, CCI je kao i proteklih osam godina istražio stanje učešća građana u odlučivanju u BiH. Analiza je pokazala kako je 2012. godina još jedna propuštena prilika da se učešće građana u BiH unaprijedi i počne koristiti kao stabilan osnov za društveni napredak. Vlasti i dalje odlučivanje drže u svojim rukama, primjenjujući uglavnom arhaične pristupe u saradnji sa građanima, koji uglavnom posmatraju šta se dešava uz negodovanje zbog primarno konsultativne uloge koju imaju (koja takođe nije svima dostupna).

CCI i partnerska organizacija CPCD u narednih pet godina provodit će projekat "Održivost civilnog društva u BiH putem kog će se zagovarati afirmativnija pravna i fiskalna sredina za rad civilnog društva, individualna i korporativna filantropija, socijalno preduzetništvo, usvajanje samoregulativnih mehanizama za rad OCD-a, te poboljšanje odnosa sa vlastima. Također je objavljen i javni poziv na osnovu kog će se identifikovati 10-12 OCD-a koji će formirati mreže sa predstavnicima poslovnog sektora, medija i vlasti.

CCI je tokom 2013. godine zabilježio približno 1250 medijskih nastupa, pri čemu je nastavljen trend povećanja broja medijskih priloga o naporima i aktivnostima CCI-ja.

2. PARTNERSKO GRAĐANSKO ZASTUPANJE II - CAPP II

CCI je u avgustu 2013. godine okončao petogodišnji projekat osmišljen da odgovori na potrebu za jačanjem kapaciteta organizacija civilnog društva u BiH, posebno u oblasti pokretanja strukturalnih reformi u BiH. Kroz projekat se odgovorilo i na potrebu za izgradnjom partnerstva s vlastima u oblasti pokretanja i provođenja sistemskih rješenja za prioritetne probleme građana, te potrebu stvaranja objektivnog izvora informacija u vezi odgovornosti, efikasnosti i efektivnosti vlasti u BiH.

Tokom posljednje godine implementacije projekta CAPP II, CCI je nastavio monitoring rada vlada i parlamenata u BiH i objavio godišnje izvještaje o radu vlada i parlamenata za 2012. godinu, potom kvartalne i šestomjesečne za 2013. U 2013. godini objavljeno je približno 100 izvještaja o monitoringu rada vlasti koji su predstavljeni putem 50 pres konferencija. Do avgusta 2013. godine, prikupljene su i analizirane informacije sa preko 700 sjednica izvršne i zakonodavne vlasti, dok su predstavnici CCI-ja direktnim prisustvom nadgledali 200 sjednica. Monitoring je obuhvatio rad 136 ministarstava i 220 odbora i drugih parlamentarnih tijela, te preko 760 javnih zvaničnika (parlamentaraca i ministara).

Pres konferencija, Sarajevo, 28. oktobar 2013.

Glavne poruke koje je CCI upućivao javnosti, prije svega građanima, pa potom i političarima, sadržavale su znak upozorenja vlastima da u središte svog rada stave ključne životne probleme građana, a ne uskostranačka i politička pitanja.

www.klix.ba

Iako je tokom sedam godina monitoringa rada vlasti, CCI radio na uspostavljanju partnerskog odnosa s vlastima i promovisanju konstruktivnog dijaloga ali i konstruktivne kritike, nezadovoljni zbog informacija o neučinkovitosti pojedinaca i institucija i informacija o visokim primanjima funkcionera, predstavniku CCI-a Kolegij Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH zabranio je da prisustvuje sjednici Zastupničkog doma 18. aprila 2013. godine zbog nedostavljanja informacija Kolegiju ovog doma u vezi finansijskog poslovanja organizacije. Ovaj potez izazvao je žestoku raspravu na sjednici Zastupničkog doma. Odluka Kolegija o zabrani prisustva predstavnika CCI-a sjednici Zastupničkog doma izazvala je brojne

reakcije, a ta informacija bila je i jedna od udarnih vijesti u svim informativnim emisijama na svim bh. elektronskim medijima tog, ali i narednih par dana. CCI je takođe medijima poslao svoju reakciju na ovaj događaj, koji je izazvao nezapamćenu pažnju kompletne bh javnosti, od nevladinih organizacija, ambasada, medija, pojedinaca, političkih stranaka, međunarodnih organizacija. Poruka saopštenja CCI-a je glasila da „bježeći od svoje odgovornosti za stanje u zemlji, vlast koja se ne bavi svojim poslom - kreira skandale i izmišlja probleme tamo gdje ih nema, obračunavajući se sada i sa jednim od najupornijih kritičara svog nerada.“

Na odluku Kolegija reagirao je Ambasador SAD-a u BiH, g-din Patrick Moon, koji je i na svom blogu dao podršku CCI-u i pozvao parlamentarce da preispitaju svoju odluku. Pored reagovanja na blogu Ambasador SAD-a u BiH, je dao izjavu za Fenu (18.04.2013. godine), a Ambasada SAD-a u BiH izdala je i saopštenje za javnost u kom su osudili odluku koja je donesena u Paralemtentu BiH te podržali rad CCI-a. Na zabranu je reagirao i švedski ambasador u BiH, koji je istakao kako je i ova ambasada, kao i većina drugih u BiH zabrinuta zbog ovog postupka državnog parlamenta, koji bi upravo trebao biti primjer uspostavljanja prakticiranja demokratije.

Reakcija ambasadora SAD-a u BiH

Reagovao je i Ambasador Misije OSCE-a u BiH, a o zabrani prisustva sjednicama Predstavničkog doma Parlamenta BiH razgovarano je i na 950. sastanku Stalnog vijeća OSCE-a u Beču 02.05.2013. godine, čiji učesnici su apelirali da Kolegij Zastupničkog doma ukine pomenutu zabranu. Reagovale su i brojne nevladine organizacije, koje su svoje podršku slale raznim načinima, osuđujući ovakvo ponašanje parlamentaraca i pružajući maksimalnu podršku CCI-u (Žene ženama, Centar za nove inicijative, Polis, Account antikorupcijske mreže, Info House, TI-BiH, Vaša prava, Front, Helšinškog komiteta za ljudska prava, Zašto ne, Forum građana Tuzla...). Na kraju, Kolegij je donio odluku da se predstavniku CCI-a omogući prisustvo na sjednicama, u dijelu koji je obezbjeđen za novinare.

U cilju unaprjeđenja komunikacije i direktnih susreta između građana i parlamentaraca, te uspostavljanju prakse i standarda u komunikaciji, CCI je u 2013. godini organizovao 28 javnih tribina. Ti javni događaji okupili su preko 1500 građana i 80 parlamentaraca.

Na javnim tribinama predstavnici u zakonodavnim organima vlasti imali su priliku da građanima (svojim biračima) u svojim izbornim jedinicama predstave dosadašnje rezultate rada, ali i da čuju o problemima građana, s ciljem da te interese predstavljaju u Skupštini.

Parlamentarci su, na primjer, u Posavskom kantonu, iznijeli probleme i pitanja građana na sjednici Skupštine u vidu zastupničkih pitanja. Javne tribine i forumi odgovornosti veoma su dobro pozdravljeni i od strane građana i parlamentaraca.

Sve javne tribine snimljene su od strane TV ekipe CCI-a, a snimljeni materijal se koristio za izradu TV emisija u trajanju od 30 minuta, koje je emitovao javni servis BHT.

Javna tribina u Drvaru, oktobar 2013.

Građani su najčešće postavljali pitanja zastupnicima o problemima nezaposlenosti, problemima u zdravstvu, obrazovanju, privredi, ekologiji, boračkoj i oblasti socijalne zaštite. Velika posjećenost građana pokazuje da je ovakav vid redovne komunikacije na relaciji zastupnici-građani izuzetno potreban.

Tokom 2013. godine, CCI je okončao i aktivnosti zagovaranja za usvajanje strateških dokumenta za borbu i prevenciju korupcije u oblasti zdravstva i obrazovanja te monitoringa provedbe tih dokumenata. Naime, Pravilnik o prevenciji korupcije usvojen je u 48 zdravstvenih institucija. Riječ je sistemskom aktu za prevenciju i borbu protiv korupcije u okviru zdravstvenih ustanova. Također, na inicijativu CCI-a, Ministarstvo zdravlja i socijalne politike Republike Srpske uvelo je za zdravstvene ustanove obavezu redovnog izvještavanja o realizaciji tačaka Pravilnika za prevenciju i borbu protiv korupcije i Strategije za suzbijanje korupcije u RS.

Pravilnik je u određenom broju ustanova dao i konkretne rezultate. U Domu zdravlja Zenica na osnovu prijave slučaja korupcije Timu za borbu protiv korupcije procesuirana je uposlena medicinska sestra. U Brčkom je na osnovu prijave građana za primanje mita krivično procesuiran ljekar specijalista (ginekolog) uposlenik Opšte bolnice Brčko. Optuženom je na teret stavljeno krivično djelo primanje dara i drugih oblika koristi. U skladu sa zakonom, Pravilnikom o prevenciji i borbi protiv korupcije i drugim pravnim aktima brčanske bolnice protiv optuženog je sproveden i disciplinski postupak u okviru zdravstvene ustanove i on je suspendovan. Također, u okviru Doma zdravlja Tuzla zabilježen je jedan slučaj pokretanja disciplinskog postupka protiv jednog ljekara na osnovu prijave pacijenta u skladu sa Pravilnikom za prevenciju i borbu protiv korupcije. Kao što vidimo iz ovih slučajeva, Pravilnici su dali konkretne rezultate koji se tiču i represivne funkcije.

CCI je sproveo kampanju inkorporiranja dodatnih antikoruptivnih mjera u okviru Opšte bolnice „Sveti vračevi“ Bijeljina, u saradnji sa partnerskom organizacijom Helsinški odbor RS. Cilj kampanje je na osnovu postojećeg Pravilnika o prevenciji i borbi protiv korupcije u zdravstvu (čl. 4)¹ dodatno unaprijediti transparentnost i efikasnost medicinskih usluga. Formirana je radna grupa sastavljena od predstavnika OB „Sveti vračevi“, Okružnog tužilaštva Bijeljina, Centra

¹ Član 4 Pravilnika o prevenciji i borbi protiv korupcije Opšte bolnice „Sveti vračevi“ Bijeljina: Opšta bolnica će kontinuirano i sistematično raditi na suzbijanju ponašanja koja predstavljaju korupciju u smislu ovog Pravilnika, i to: izborom najbolje prakse u vezi sa rukovođenjem poslovima iz oblasti prevencije i borbe protiv korupcije i donošenjem propisa i instruktivnih akata koji imaju za cilj zakonit, efikasan i kvalitetan rad u Opštoj bolnici

javne Bezbijednosti Bijeljina i predstavnika HORS i CCI-a. Oslanjajući se na postojeći Pravilnik o prevenciji i borbi protiv korupcije, radna grupa je identifikovala dodatne konkretne mjere za smanjenje korupcije, prvenstveno kroz vođenje javno dostupnih lista specijalističkih pregleda, te njihovo objavljivanje na web stranici i oglasnim pločama.

U saradnji sa partnerskom organizacijom Transparency international BiH (TI BiH), CCI je završio ciklus edukacije prosvjetnih radnika u oblasti etike i borbe protiv korupcije. Posljednja edukacija održana je u Travniku (14.02.2013) za prosvjetne radnike iz svih srednjih škola sa područja SBK. U narednom periodu profesori će na časovima odjeljenske zajednice, te kroz redovne društvene predmete, održavati periodična predavanja iz navedene oblasti za učenike srednjih škola.

Podsjećanja radi, tokom petogodišnjeg projekta, CCI i TI BiH, te predstavnici entitetskih i kantonalnih ministarstava obrazovanja i pedagoških zavoda organizovali su 18 velikih sesija u svim značajnijim obrazovnim centrima u zemlji. Više od 1800 prosvjetnih radnika iz preko 400 osnovnih i srednjih škola pohađali su predavanja koja su pored teoretskih koncepata etike, korupcije, podmićivanja i drugih pojmova uključila i savremene praktične metode obrazovanja studenata.

U oblasti jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva, CCI je tokom 2013 godine organizovao 7 treninga i jedno studijsko putovanje u Slovačku. Moduli treninga zasnivali su se na zahtjevima koji su pristizali iz partnerskih organizacija civilnog društva, te na evaluacijama treninga održanih u prethodnom periodu. Radi se o treninzima iz oblasti upravljanja projektima (monitoring i evaluacija, dizajniranje i upravljanje EU projektima, izazovi menadžerskog zanata, upravljanje vremenom), te treninzi javno zagovaranje i porezi i poreska problematika u NVO sektoru.

Poreska problematika u NVO sektoru, april 2013.

Dio treninga (javno zagovaranje i upravljanje EU projektima) održan je angažovanjem sopstvenih ljudskih resursa – eksperata u ovim oblastima, dok su za ostale treninge angažovani druge renomirane konsultantske kuće. Odabir konsultantskih kuća uključivao je poštovanje niza parametara, kao što su preporuke i istorijat organizacije, portfolio njenih ljudskih resursa iz ciljnih oblasti, specifičnosti ponuđenog programa, te finansijski okvir, pa su za sve navedene treninge angažovani različite konsultantske kuće i pojedinci kao izvođači.

Ciljevi studijskog putovanja u Slovačku bili su pružiti nova znanja grantijima i sopstvenom osoblju CCI iz oblasti važnim za njihove trenutne i buduće pozicije u organizacijama u kojima rade (watch-dog, javno zastupanje, legislativne i druge kampanje, antikorupcija, javne politike i dobra uprava); razmjena iskustava sa sličnim NVO-ima u Slovačkoj; te razlike u mogućnosti finansiranja NVO-au periodu pristupanja Evropskoj uniji i periodu nakon pristupa. Iz BiH je putovalo 6 predstavnika grantija na CAPP II programu, te 3 osobe ispred CCI. U Slovačkoj je organizovano 11 sastanaka, od čega 10 u slovačkim NVO-ima iz različitih sfera djelovanja, i 1 sastanak u Savjetu za NVO-e Vlade Slovačke.

Posmatrano sumarno, kroz 7 treninga i jedno studijsko putovanje u ovom izvještajnom periodu prošlo je oko 150 učesnika iz više od 30 organizacija civilnog društva iz cijele BiH.

U oblasti finansijske podrške organizacijama civilnog društva u BiH, CCI je tokom 2013. godine dodijelio 4 nova granta i zatvorio javni poziv za dodjelu sredstava. CCI je tokom perioda trajanja projekta CAPP II dodijelio ukupno 80 grantova u ukupnom iznosu **5.441.309,03** američkih dolara u sljedećim oblastima: **Borba protiv korupcije** (17 projekata - 1.017.073,70 USD); **Ustavna reforma** (7 projekata 504.434,00 USD); **Javna potrošnja** (9 projekata - 673.503,21 USD); **Smanjenje nezaposlenosti** (10 projekata 850,221,45 USD); **Mladi** (4 projekta 359.550,00 USD); **Opći izbori 2010** (16 projekata **968.518,19 USD**); **Lokalni izbori 2012** (11 projekata **315.364,32 USD**); **Druge reforme** (5 projekata 449.884,16 USD); **web portal Žurnal** 302.760,00.

3. BUDŽET

Krajem 2012. godine, CCI je započeo implementaciju dvogodišnjeg projekta u cilju postizanja odgovornijeg trošenja javnih budžetskih sredstava od strane vlasti u BiH i većeg učešća i uticaja građana, civilnog društva i biznis sektora na proces planiranja i realizacije budžeta na lokalnom i višim

nivoima vlasti. Jedan od osnovnih problema jeste taj što se proces planiranja, donošenja i realizacije budžeta u BiH na bilo kom nivou odvija gotovo u potpunosti bez prisustva građana. Nacrta budžeta u općinama uglavnom su generalni i nedovoljno dostupni građanima, organizacijama civilnog društva (OCD) i biznis sektoru tako da oni nisu u mogućnosti dati konstruktivan komentar. S druge strane, svijest o važnosti procesa donošenja budžeta u javnosti je na jako niskom nivou, a evidentan je i manjak informacija o procesu budžetiranja - minoran je broj građana koji znaju nešto o ciklusu i koracima kreiranja budžeta.

Analizom provođenja postojećih zakona o budžetu na sedam nivoa (Grad Mostara, Banja Luka, Tuzla, Kanton Sarajevo, državni nivo, FBiH i RS), identifikovali su se uzroci problema u ovoj oblasti, poput manjka mogućnosti za građane da pristupe i razumiju prijedloge budžeta koji se usvajaju u njihovim općinama, potom različitost sadržaja budžeta, kašnjenja i manjak vremena za javni dijalog oko prijedloga budžeta itd. Analize u skladu sa COFOG metodologijom, poslužile su za formulisanje odgovarajućih prijedloga za poboljšanje politika u segmentu Zakon o budžetu. Krajem 2012, CCI je uputio inicijativu za planiranje donošenja novog Zakona o budžetima u Federaciji BiH.

U prvom kvartalu 2013, Ministarstvo finansija FBiH kreiralo je prednacrt Zakona, koji je već u prvoj verziji sadržavao niz pozitivnih inovacija u smjeru transparentnijeg budžetskog ciklusa, više odgovornosti i finansijske discipline. Na inicijativu CCI-a, neposredno prije parlamentarnog razmatranja Nacrta zakona održana je Javna tribina na kojoj su Nacrt Zakona predstavili Pomoćnik ministra finansija za budžet i savjetnik premijera Federacije za finansije. Uz prisustvo preko 40 predstavnika nadležnih parlamentarnih tijela i klubova, političkih stranaka, nevladinih i međunarodnih organizacija, razmotren je tekst nacrta zakona i date preporuke za njegovo obogaćivanje tokom perioda javne rasprave.

Tribina o nacrtu Zakona o budžetu, Sarajevo, juni 2013.

Krajem šestog mjeseca 2013. Nacrt zakona je usvojen u oba doma Federalnog parlamenta, a tokom javne rasprave CCI je dostavio set amandmana kojima se uvode novi instrumenti transparentnosti, participativnosti i odgovornosti u budžetskim politikama i procesima. **Prijedlog Zakona** sa uvrštenim amandmanima je krajem devetog mjeseca potvrđen na Vladi, a u **decembru 2013. godine i zvanično usvojen Parlamentu FBiH**. Slične aktivnosti poduzete su i u

drugom entitetu i na nivou BiH, kao i na nivou lokalne samouprave. U saradnji sa komplementarnim projektima CCI-ja (LUG II) i drugim projektima i organizacijama (Fiskalni monitor, CPI) tokom septembra su organizovana četiri okrugla stola i to u Doboju, Livnu, Zenici i Foči, s ciljem upoznavanja lokalne administracije sa makro-politikama u oblasti javnih finansija, te važnosti transparentnog i participativnog budžetskog procesa.

U okviru projekta urađen je i web portal **www.budzetnarodu.ba (budget to the people)** sa detaljnim narativnim, video i grafickim prikazom procesa budžetiranja u BiH, kvalitativnim analizama nacrt budžeta, kao i savjetima/razlozima/alatima za uključivanje građana, organizacija civilnog društva i biznis sektora u procese budžetiranja u BiH na raznim nivoima. Promocija web portala i ujedno napora CCI-ja u oblasti upravljanja javnim finansijama otpočela je u junu 2013. godine.

Sarajevo, juni 2013.

Promocija je održana u zatvorenom Zemaljskom muzeju u Sarajevu s jakom simboličnom porukom o javnoj potrošnji.

U cilju uključivanja i jačanja kapaciteta nevladinih organizacija u oblasti provođenja kvalitativne analize CCI je tokom 2013. godine organizirao dva treninga o javnim finansijama, budžetskim politikama i praksama za NVO-e i predstavnike medija. Treninzi su obradili teme poput pojma javnih finansija, pojma i značaja budžeta, procesa donošenja budžeta i pravnog i kvira, metodologijama budžetiranja, vrstama budžetskih prihoda, rashoda i zaduživanja, COFOG metodologije, raspodjele budžeta, itd.

Oba treninga podrazumijevala su dvodnevni program, sa nekoliko praktičnih vježbi analize lokalnih budžeta prema COFOG klasifikaciji.

U cilju aktuelizovanja pitanja učešća javnosti (građana, organizacija civilnog društva i biznis sektora) u planiranju i realizaciji budžeta kao temu od prvorazrednog društvenog značaja, CCI je polovinom 2013. godine pokrenuo snimanje dokumentarnog filma „Budžet narodu“.

Javna promocija filma desit će se 2014. godine.

4. IGRE NA SREĆU

Oblast igara na sreću dugo godina nije bila adekvatno regulisana, što je ostavljalo prostor za utaje poreza i druge različite malverzacije. Kao nastavak aktivnosti iz prethodnih godina, glavni naponi CCI-ja u proteklom periodu bili su usmjereni na normativne reforme u oblasti priređivanja igara na sreću u Federaciji BiH. Cilj je bio osigurati sistemsko rješenje finansiranja djela socijalnih potreba stanovništva, grupa i organizacija, kao i redovan izvor finansiranja za projekte, programe i organizacije sa prefiksom široke društvene korisnosti.

Već na samom početku projekta, CCI je proveo analizu stanja i praksi u oblasti igara na sreću i istražio aktuelne pozicije ključnih stakeholdera. CCI je uspostavio trajnu i konstruktivnu saradnju sa organizacijama koje pružaju socijalne i humanitarne usluge, prije svega sa organizacijama osoba s invaliditetom.

Naime, već krajem 2012. godine, na inicijativu CCI-a, formirana je mješovita Radna grupa u čiji sastav su ušli predstavnici CCI, Ministarstva finansija FBiH, organizacija osoba s invaliditetom, priređivača igara na sreću, Lutrije BiH, te Poreska uprave, s ciljem pripreme novog teksta Zakona o igrama na sreću FBiH, te su stvorene pretpostavke za pokretanje kampanje zagovaranja.

Okrugli stol, Sarajevo, juli 2013.

Početkom 2013. godine, radna grupa pripremila je Prednacrt zakona o igrama na sreću u FBiH i uputila inicijativu prema Vladi i Parlamentu FBiH za planiranje donošenja novog zakona o igrama na sreću u 2013. godini. Inicijativa je prihvaćena i u Planu rada Vlade i Parlamenta za 2013. našao se i novi Zakon o igrama na sreću FBiH.

Iako je Prednacrt Zakona o igrama na sreću u aprilu 2013. dostavljen Vladi na razmatranje, zbog političke krize u to vrijeme, Vlada nije zasjedala dva mjeseca, pa je predmetni Zakon razmatran tek sredinom juna 2013.

Pod sloganom „Pola sreće drugima“, u junu i julu održane su i ulične akcije u Sarajevu i Mostaru, nekoliko dana prije glasanja o Nacrtu Zakona u Predstavničkom domu palamenta FBiH. Na sjednici donjeg, Predstavničkog doma Parlamenta FBiH održanoj 24.07.2013. usvojen je Nacrt zakona o igrama na sreću i propisana javna rasparava u trajanju od 60 dana.

Ulična akcija u Sarajevu, juni 2013.

Tokom ovog perioda CCI je organizovao centralnu konferenciju tokom koje je razmatran usvojeni Nacrt Zakona, te su data mišljenja niza stakeholdera.

Nacrt Zakona usvojen je na sa sjednici Doma naroda FBiH 12.09.2013. godine i ponovno je propisana dvomjesečna javna rasprava.

Tokom perioda javne rasprave, CCI je imao intenzivne sastanke i kontakte sa svim stakeholderima, kako bi se različita mišljenja, prijedlozi i amandmani parlamentaraca približili i kreirao kompromisni Prijedlog Zakona. Ovim je osiguran završetak rada na finalnom tekstu zakona i puštanje Prijedloga Zakona ka Vladi u prvoj polovini decembra.

Tokom decembra 2013. očekuje se utvrđivanje Prijedloga Zakona na Vladi FBiH i puštanje u finalnu parlamentarnu proceduru. U prvom kvartalu 2014. se može očekivati donošenje Prijedloga Zakona u parlamentu, a od polovine 2014. njegova puna implementacija i mjerljivi efekti po korisnike.

Bez obzira što je ovaj projekat formalno okončan 30.11.2013. CCI će zagovaračku kampanju nastaviti vlastitim kapacitetima sve do donošenja i početka provođenja predmetnog Zakona.

5. UNAPRJEĐENJE EFIKASNOSTI JAVNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE: ZA VIŠE PRILIKA ZA ZAPOSŁJAVANJE I RADNA PRAVA U BIH

Trenutni sistem zapošljavanja nije efikasan i ne može odgovoriti savremenim potrebama tržišta rada. Kao posljedica toga, Bosna i Hercegovina konstanto bilježi rast broj nezaposlenih lica da bi u julu 2013, godine ovaj broj prešao 550 hiljada². Javni zavodi za zapošljavanje, iako dominiraju tržištem posredovanja radne snage i troše velika javna sredstva za ove namjene, bilježe slabe rezultate u smanjenju nezaposlenosti. Zakonski okvir koji reguliše pitanja sektora rada i zapošljavanja, uključujući i prava po osnovu nezaposlenosti, je samo djelimično reformisan i nije dovoljno usklađen sa međunarodnim standardima i zahtjevima EU, kao i sa stvarnim potrebama tržišta rada.³ Zapošljavanje, kao jedan od ključnih problema, nalazi

² Podaci Agencij za statistiku BiH; www.bhas.ba

³ CCI; Analiza politika zapošljavanja u Bosni i Hercegovini, 2013; www.ccibh.ba

se u vrhu prioriteta građana BiH, te je definisan i u Građanskoj platformi, a nalazi se i u Strategiji razvoja BiH.

Glavni cilj su izmjene postojeće pravne regulative koja definiše rad Biroa za zapošljavanje - analize politika, formulacije zakonskih amandmana i prijedloga politika kroz participativno učešće stakeholdera. Aktivnosti su usmjerene i prema povećanju odgovornosti i efikasnosti rada

Biroa za zapošljavanje - uspostavljanje monitoringa provođenja planova rada od strane Biroa i objavljivanje monitoring izvještaja sa preporukama za poboljšanje stanja; iniciranje održavanja javnih saslušanja u entitetskim parlamentima oko prijedloga planova rada Biroa, kako bi doprinijeli poboljšanju sadržaja planova rada i daljnjem povećanju ukupne efikasnosti rada Biroa za zapošljavanje.

U saradnji sa projektnim partnerom (OKC), te uz maksimalno involviranje ključnih stakeholdera (ministarstva, javne službe za zapošljavanje, parlamentarni odbori, eksperti) CCI je osigurao provođenje analize politika zapošljavanja u BiH, sa listom preporuka za reforme javnih politika u ovoj oblasti.

Analiza “Efikasnost politika zapošljavanje u BiH: prepreke i šanse” javno je prezentirana na velikoj konferenciji koju je CCI organizirao 28.10. 2013. Učestvovalo je preko 50 predstavnika zakonodavne i izvršne vlasti države, entiteta, Brčko distrikta i kantona, predstavnika resornih ministarstava i parlamentarnih odbora, rukovodilaca javnih službi za zapošljavanje uključujući Agenciju za rad i zapošljavanje BiH, entitetske zavode i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, predstavnika kantonalnih službi za zapošljavanje, predstavnika privrednih komora, asocijacija poslodavaca i sindikata, zavoda zdravstvenog osiguranja, predstavnika delegacije Evropske unije, ambasada i međunarodnih organizacija u BiH, predstavnika nevladinih organizacija i medija. Zaključci konferencije postali su osnova nastavka zagovaračke kampanje.

Naknadno je analiza predstavljena i na dva javna saslušanja u Narodnoj skupštini RS, te Brčko distriktu, gdje su učesnici (dominantno iz zakonodavnih i izvršnih organa vlasti) dali svoje komentare i doprinijeli proširivanju opsega zaključaka i policy preporuka.

Tokom 2013. godine, vršen je monitoring rada svih 14 javnih službi za zapošljavanje, nakon čega su objavljena dva izvještaja o monitoringu rada pomenutih institucija.

U cilju informisanja javnosti i osiguranja adekvatnih informacija i podataka u oblasti zapošljavanja, CCI je pokrenuo web stranicu www.posaonarodu.ba, koja sadrži sve relevantne sadržaje u oblasti rada i zapošljavanja, tematske analize, izvještaje o monitoringu i stotine oglasa za radna mjesta, grantove za poslodavce i druge informacije korisne za nezaposlene i zaposlene osobe. Stranica je za nepunih 6 mjeseci rada osigurala preko 6.000 posjeta. Održane su i dvije ulične akcije (Mostar i Banjaluka), te je građanima distribuirano blizu 6.000 letaka, a 100 plakata je distribuirano lokalnim biroima za zapošljavanje.

Krajem godine, CCI je na preko 100 adresa vlada, ministarstava, parlamentarnih kolegija i nadležnih odbora i komisija, odaslao dopise sa policy inicijativom kako bi nadležene zakonodavne i izvršne vlasti za 2014. godinu planirale donošenje novih mjera, izmjene ili dopune zakona i podzakonskih akata u skladu sa preporukama analize i zaključcima Konferencije. To je ujedno označilo početak kampanje zagovaranja.

6. BORBA PROTIV KORUPCIJE U JAVNOM ZDRAVSTVU

Korupcija u BiH davno je poprimila odlike sistemske korupcije. Tu je i nepobitna činjenica da se vlasti u BiH proteklih godina samo formalno bave borbom protiv korupcije, a da se zakonska rješenja i mehanizmi, koji ne sadrže ograničenja koja bi sputavala efikasniju borbu protiv korupcije, u suštini, neadekvatno provode. Nekoliko domaćih organizacija civilnog društva⁴, kao i same institucije vlasti, u proteklih nekoliko godina potvrđuju visoki nivo korupcije u BiH, pri čemu ispitivanja javnog mnjenja dominantno konstatiraju da je jedan od najkorumpiranijih sektora javno zdravstvo. Prema ocjenama Evropske komisije, Bosna i Hercegovina je ostvarila ograničen napredak u borbi protiv korupcije, koja je i dalje široko rasprostranjena u javnom sektoru i javno-privatnom partnerstvu. Pravni okvir je u velikoj mjeri uređen, ali sankcije treba uskladiti u cijeloj zemlji. Korupcija i dalje utječe na sve sfere života, ekonomski razvoj i vladavinu prava⁵. Posljednji izvještaj Evropske komisije navodi jasno i da je došlo do kašnjenja u provedbi antikorupcijske strategije i akcijskog plana 2009-2014.

Osnovni cilj napora tokom 2013. godine bili su usmjereni na smanjenje korupcije poboljšanjem prevencije koruptivnog djelovanja kroz usvajanje antikoruptivnih mjera, jačanjem watch-dog i monitoring uloge civilnog društva, te podizanjem anti-koruptivne javne svijesti kroz javnu kampanju. Ciljne institucije su ministarstva zdravstva i zavodi zdravstvenog osiguranja RS, FBiH, i 3 kantona - HNK, TK i KS.

Prvi korak bio je izrada situacione analize antikoruptivnih mjera. Analiza je prikazala postojeće antikoruptivne mjere u ciljnim institucijama zdravstva, usklađenost sa Strategijom za borbu protiv korupcije BiH i pripadajućim Akcionim planom, te ponudila preporuke za unaprjeđenje. Naime, generalna ocjena analize stanja antikoruptivnih mjera u BiH je da su se ciljne institucije zdravstva u BiH formalno bavile borbom protiv korupcije, ali da većina posmatranih institucija nije detaljno upoznata sa obavezujućim mjerama i dinamikom realizacije mjera u Akcionom planu za provedbu državne Strategije za borbu protiv korupcije 2009-2014.

Paralelno sa situacionom analizom, urađeno je i istraživanje javnog mnjenja o percepciji korupcije. Na osnovu upitnika sa 12 temeljnih pitanja i nizom podpitanja, sa fokusom na zdravstvo, dobijeni su rezultati percpecije javnosti o korupciji u zdravstvu. Prema rezultatima ankete mali broj građana smatra da se nivo korupcije u zdravstvu u BiH smanjio u prethodnih godinu dana, većina je mišljenja da je nivo ostao isti ili se povećao.

⁴ Pored CCI, TI BiH, Centar za humanu politiku, Tender, itd.

⁵ Izvještaj o napretku BiH za 2012., Evropska komisija
http://www.dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/?id=10835

Također, oko polovina ukupno anketiranih građana smatra da su najvažnije mjere, koje treba preduzeti u borbi protiv korupcij uvođenje strožijih sankcija zaposlenim u zdravstvu za koruptivno ponašanje, kao i uvođenje kontrolnih i mjera nadzora u svim zdravstvenim institucijama. Tokom 2013. godine, održan je i prvi sastanak sa rukovodstvom Agencije za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije, te dogovoren nacrt memoranduma o saradnji. Formirana je Radna grupa koju su čine delegirane osobe iz ciljnih institucija zdravstva, APIK-a, CCI i 3 druga NVO-a. Kao rezultat aktivnosti Radne grupe, kreiran je i nacrt plana integriteta u skladu sa tačkom 2.14. Akcionog plana za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije u BiH.

Sastanak Radne grupe, Sarajevo, 24. oktobar 2013.

Radna grupa je ciljanim institucijama uputila nacrt plana integriteta, te do sada postoje pozitivne naznake za njegovo usvajanje od strane određenog broja institucija.

Do kraja 2013. godine, CCI je pristupio pisanju monitoring izvještaja CCI-a o napretku u oblasti prevencije korupcije u sektoru zdravstva, na temelju korespondencije i usvojenih antikoruptivnih akata u ciljnim institucijama zdravstva u BiH.

6. LOKALNA UPRAVA I GRAĐANI II - LUG II

Kvalitet života je ključni koncept koji posljednjih godina ima sve veći značaj u području društvenih nauka. Zbog sveobuhvatne prirode, kvalitet života uzima u obzir objektivne uslove u kojima ljudi žive kao i subjektivnu ocjenu koju pojedinci donose o materijalnim sredstvima koja su im na raspolaganju zajedno sa njihovim stavovima prema društvu i perspektivom kvaliteta tog društva. Ciljevi koje je CCI postavio u ovom segmentu odnose se na unaprjeđivanje rada lokalnih vlasti, posebno načelnika opština i lokalne administracije, a u pravcu poboljšanja kvaliteta života građana u 14⁶ ciljnih opština i gradova u BiH, kroz primjenu različitih

Forum odgovornosti u Bijeljini, mart 2013.

mehanizama učešća građana, monitoring i informisanje građana o indikatorima kvaliteta života na lokalnom nivou, te pokretanjem lokalnih kampanja za rješavanje problema u zajednici. Tokom 2013. godine, CCI je u dva navrata (mart i novembar) organizovao forume odgovornosti u 9 od 14 ciljanih opština i gradova, na kojima je prisustvovalo oko 800 građana. Ukupno je postavljeno skoro 400 pitanja od strane građana.

U Gradu Bijeljina Forum odgovornosti na inicijativu CCI postao je vid komunikacije sa građanima koji je

⁶ Bihać, Banjaluka, Livno, Travnik, Zenica, Dobož, Bijeljina, Tuzla, Pale, Novo Sarajevo, Foča, Trebinje, Mostar i Široki Brijeg

definisan novim Statutom grada. Sprovedena je i analiza kvaliteta života u 14 ciljanih opština. Izvještaji o kvalitetu života objavljeni su na press konferenciji 7. juna 2013. godine u Banjaluci. Promocija izvještaja nastavljena je i kroz lokalne medije u svakoj od opština, a pripremljena je i brošura sa ključnim rezultatima provedenog istraživanja. Na štandovima širom BiH CCI je otvorio knjigu prioriteta u koju su građani upisivali prioritete kojima bi lokalna uprava trebala da se bavi u narednom periodu u cilju povećanja kvaliteta života na lokalnom nivou. Prikupljeno je oko 500 prijedloga prioriteta u ovih 13 opština i gradova.

U prvoj polovini septembra 2013. godine organizovana su 4 okrugla stola na temu „Jačanje uloge mjesnih zajednica u procesu budžetiranja“, na kojima su učestvovali predstavnici MZ, NVO, kao i predstavnici lokalnih uprava. CCI je prije organizovanja okruglih stolova proveo anketno istraživanje među MZ u ciljnim opštinama tokom juna-jula 2013. godine, kada je evidentirana potreba za dodatnim konsultacijama u ranoj fazi izrade budžeta, kada postoje i veći izgledi da se prijedlozi izneseni od strane MZ razmotre i (eventualno) uvrste u nacrt budžeta. Po organizovanju okruglih stolova, početkom oktobra, upućena je inicijativa opštinama.

Učesnicama okruglih stolova upućena je Inicijativa za donošenje Odluke o provođenju konsultativnih sastanaka sa mjesnim zajednicama (MZ) u ranoj fazi planiranja budžeta. Do sada su dvije opštine, Travnik i Bihać, usvojile ovu inicijativu i započele aktivnosti na donošenju pomenute odluke.

Krajem oktobra CCI je u Bijeljini započeo kampanju za izgradnju javne česme i javnog toaleta. Bijeljina je jedina lokalna zajednica u regionu koja ima više od 100 000 stanovnika, a da pri tom nema ni jednu javnu česmu niti javni toalet. Ova kampanja privukla je veliku pažnju i podršku lokalnih medija, građana ali i različitih političkih partija. Krajem decembra odbornik stranke iz vladajuće koalicije predložio je ovu inicijativu na sjednici Gradske skupštine, koja je istu i usvojila.

Jedna od aktivnosti CCI-ja bila je i utvrđivanje nivoa ispunjenosti predizbornih obećanja datih tokom izborne kampanje za lokalne izbore 2012. godine. Izvještaje o ispunjenosti predizbornih obećanja za 13 općina/gradova objavljeni su na press konferenciji održanoj 19.12.2013. godine u Doboju. Istraživanje je pokazalo kako je veliki broj kandidata i stranaka bio bez pisanih predizbornih programa. Gledano zbirno za svih 13 posmatranih gradova i općina, od 156 zabilježenih predizbornih obećanja, u potpunosti je ispunjeno 39 ili 25%; djelimično ispunjeno, odnosno započet rad na realizaciji istih - 65 ili 42%; dok uopšte nije ispunjeno 52, ili 33%

U periodu usvajanja budžeta, novembar/decembar, u 13 lokalnih zajednica obuhvaćenih projektom, organizovane su budžetske fokus grupe. Budžetska izdvajanja, odnosno problematika načina raspodjele sredstava, dotakla je razne oblasti na ovim sastancima kao na primjer: finansiranje rada savjeta mjesnih zajednica, politika stipendiranja, unaprijeđene kvaliteta života studenata, itd. Nakon održanih budžetskih fokus grupa upućeni su i prijedlozi na nacrt budžeta. Do sada Općina Tuzla usvojila je prijedlog i povećala za 10,000 KM iznos namijenjen stipendiranju studenata

7. NOVE MJESNE ZAJEDNICE ZA NOVU LOKALNU VLAST U BIH

Prema rezultatima istraživanja CCI-a svi ili gotovo svi ispitanici iz FBiH i RS smatraju da je sadašnji model mjesnih zajednica nefunkcionalan i da ga treba mijenjati. Takav stav najvećim dijelom proizlazi iz uvjerenja građana da su u velikoj mjeri izmanipulirani: na svim nivoima gdje se donose političke odluke oni su gurnuti u stranu, a istovremeno se na njih svi drugi pozivaju i oni svima drugima u političkom sistemu daju legitimitet. Ta marginalizacija građana dešava se već na najnižem nivou političke organizacije društva – u mjesnoj zajednici.

S druge strane, većina građana se dobro sjeća da su ne tako davno, u prethodnom sistemu, mjesne zajednice bile dio ustavnog sistema i važna transmisija u lancu političkog odlučivanja. Građani se sasvim opravdano pitaju nije li mjesne zajednice trebalo modernizirati i ponovo staviti u funkciju, umjesto da ih se sasvim odbaci kao anahrone.

Naime, kada su ukinute mjesne zajednice, umjesto njih nije uvedena nikakva nova forma masovnog učešća građana u javnom odlučivanju pa se sadašnja demokratija u BiH s punim pravom može nazvati „demokratijom bez građana“.

www.novamz.ba

U cilju komuniciranja i predstavljanja prijedloga široj javnosti i interesnim grupama održan je 31 sastanak sa liderstvom opština (načelnici, predsjedavajući vijeća), 66 sastanaka sa predstavnicima MZ, 60 sastanaka sa predstavnicima NVO-a.

Prije podnošenja Inicijative za izmjene Zakona u oba entiteta, CCI je organizovao širu javnu raspravu sa interesnim grupama, predstavnicima opština, ministarstava, mjesnih zajednica, nevladinih organizacija te uz pomoć eksperata finalizirali samu Inicijativu koja je službeno podnesena nadležnim ministarstvima.

Parlament Republike Srpske usvojio je zakon o lokalnoj samoupravi unutar kog mjesne zajednice sada imaju obavezan status. Također, izbor lidera mjesnih zajednica izmijenjen je i građani sada biraju liderstvo MZ putem tajnog glasanja. Ipak, zakonodavni proces još uvijek nije oknočan jer se očekuje odluka Ustavnog suda u RS, a povodom žalbe koju je uputila jedna politička stranka.

U Federaciji BiH, Zastupnički dom usvojio je nacrt amandmana na Zakon o principima lokalne samouprave, ali je odbijen u Domu naroda zbog lošeg prisustva parlamentaraca koji su podržavali zakon (od 59 parlamentaraca, samo njih 43 su bili prisutni na sjednici tokom

CCI i partnerska organizacija DON iz Prijedora, uz podršku preko 50 NVO-a iz cijele BiH identifikovali su inicijalna rješenja za sistemsko unaprjeđenje rada MZ kao ključnog mehanizma za učešće građana u procesima lokalnog odlučivanja. Ta rješenja se odnose na izmjene i dopune određenih članova entitetskih zakona o lokalnoj samoupravi putem čega bi se uvelo više demokratičnosti i transparentnosti u radu MZ i putem čega bi se barem djelimično unaprijedio sistem informisanja i učešća građana u procesu donošenja odluka kroz institut MZ – a.

glasanja). Trenutno CCI istražuje opcije u vezi narednih koraka kako bi se zakon vratio u proceduru.

Na nivou opština, CCI je održao sastanke sa 20 vijećnika/odbornika u 10 opština. Od vijećnika/odbornika zatraženo je da podrže izmjene i dopune statuta općine i unaprijede učešće građana u procesima donošenja odluka putem MZ u svojoj općini, kroz usvajanje predloženih izmjena podnesenih u našoj Inicijativi. Rukovodstvo u 7 opština u BiH izmijenilo je i dopunilo svoje Statute i time stvorili mogućnost za veću ulogu mjesnih zajednica u svojim sredinama, revitalizirajući mjesne zajednice i dajući građanima šansu za veći uticaj u procesima donošenja odluka.

U cilju informisanja javnosti, CCI i partnerska organizacija organizovali su 15 štandova u 15 gradova i opština u BiH. Na štandovima u FBiH organizovano je i potpisivanje peticije za izmjene Zakona o principima lokalne samouprave, te i online potpisivanje peticije.

Potpisivanje peticije u Bihaću, Sarajevu, Tuzli, Livnu, Bosanskom Petrovcu, maj/juni 2013.

U okviru projekta, kreirana je i jedinstvena baza podataka sa kontaktima svih opština u BiH (načelnik, mail, telefon i fax), te linkovima na njihove web stranice. Baza podataka je objavljena i na www.cci.ba i na još nekoliko web stranica kako bi se građanima omogućio lakši kontakt sa izabranim predstavnicima lokalne vlasti.

7. POMIRENJE I RAZVOJ ZAJEDNICA/PARTICIPATIVNI DEMOKRATSKI RAZVOJ U 4 OPŠTINE BIRAČ REGIJE' 2011- 2013

Kroz projekat "Pomirenje i razvoj zajednica/participativni demokratski razvoj u 4 opštine Birač regije' CCI je nastavio pružati doprinos jačanju realnog uticaja građana na odlučivanje u 4 opštine.

Tokom 2013. godine, aktivnosti CCI-ja bile su usredotočene na monitoring primjene mehanizama za učešće građana u 4 pomenute općine te saradnju sa nadležnim osobama i organima u cilju poboljšanja procesa primjene. Akcenat podrške bio je usmjeren na proces budžetiranja u opštinama. CCI su, primjera radi, redovno u saradnji sa Odjeljenjem za finansije opština pratile održavanje i rezultate Javnih rasprava, kao i druge aktivnosti u procesu do usvajanja budžeta.

Pored toga, CCI su uspostavile u sve 4 opštine kontinuiran monitoring primjene odluka te kreirali i prezentovali Izvještaj sa nalazima i preporukama načelnicima i predsjednicima SO. Tokom prethodnih godina (2011. i 2012) izvještaji su na polugodišnjem i godišnjem nivou kreirani za pomenute opštine.

Detaljniju prezentaciju rezultata monitoringa CCI je obavio i u nadležnim službama u ciljanim opštinama, kao i RRG. Izvještaj o monitoringu primjene politika kreiranu su zajedno sa partnerskim organizacijama 'Prijatelji Srebrenice' i 'Priroda.

Kroz aktivnosti je pružena podrška nadležnim općinskim službama i osobama za usvojene nove lokalne politike u Milićima i Vlasenici u segmentima održavanja javnih rasprava i transparentnosti rada lokalnih vlasti, te se lokalne politike poput odluka o javnim raspravama, anketi i kriterijima za dodjelu sredstava NVO-ima primjenjuju u pomenutim općinama.

Primjer za navedeno je i da odabrani prioriteti za finansiranje za fiskalnu 2013. godinu značajno više odražavaju potrebe MZ.

Također, opština Vlasenica je tokom 2013. godine uvela novinu u svom funkcinisanju na polju transparentnosti rada, omogućivši da građani putem interneta postave opštini pitanja koja se o dnose na rad i funkcionisanja opštine kao servisa građana, putem linka: http://www.opstina-vlasenica.org/?page_id=23.

Kao 'dobru praksu' i pozitivnog odjeka kod građana imali su i forumi odgovornosti pri čemu su vodeći ljudi opština iskazali podršku i namjeru da uzmu učešća u pomenutim događajima.

U nastojanju da se osigura osnova za povećanu regionalnu saradnju između 4 općine i pristupanje sredstvima EU, uspostavljen je i obučen zajednički tim za pisanje projekata. Tim realizuje mini projekat – besplatan internet za opštine Bratunac, Milići i Vlasenica i 'centar za učenje stranih jezika' za opštinu Srebrenica.

IZVJEŠTAJ

O STANJU UČEŠĆA GRAĐANA U PROCESIMA ODLUČIVANJA U BIH

U 2012. godini u oblasti učešća građana u procesima odlučivanja u BiH nije donijela ništa novo. I dalje postoji okvir predstavlja samo nelimitirajući faktor za učešće građana ali ga ni ne podstiče – pogotovo ne imperativnim mjerama. U takvim okolnostima, prisustvo građana u odlučivanju je svedeno na spisku volje i motivisanost pojedinaca iz vlasti, što nije ni 2012. godine donijelo značajniji pomak naprijed.

Građani u BiH i dalje nisu partneri svojim izabranim predstavnicima u kreiranju javnih politika, a realni građanski problemi i dalje nisu top teme djelovanja izabranih zvaničnika.

- 1 -

8. UČEŠĆE GRAĐANA U ODLUČIVANJU U 2012. GODINI

Centri civilnih inicijativa (CCI) od 2005. godine na godišnjem nivou istražuju stanje učešća građana u procesima odlučivanja u BiH. Procjenjujući percepciju i iskustva građana i javnih službenika prema kriterijumima u vezi sa pravnim okvirom i praksom vlasti u uključivanju građana, CCI daje ocjenu godišnjeg napretka uticaja građana na odlučivanje.

Pristup korišten tokom istraživanja za 2012. godinu imao je, kao i u ranijim istraživanjima, dva ključna pravca:

- analiza pravnog okvira u vezi učešća građana i
- istraživanje iskustava građana o njihovom učešću u lokalnom odlučivanju.

Analiza podataka prikupljenih tokom januara 2013. pokazala je da ni tokom 2012. godine, u oblasti učešća građana u procesima odlučivanja u BiH, nema dugo očekivanog napretka. Iako sa ograničenim napretkom tokom 2012, pravni okvir i dalje predstavlja samo nelimitirajući faktor za učešće građana, ali ga ni ne podstiče – pogotovo ne imperativnim mjerama.

Ukupno gledano, 2012. je još jedna propuštena prilika da se učešće građana u BiH unaprijedi i počne koristiti kao stabilan osnov za društveni napredak. Vlasti i dalje odlučivanje drže u svojim rukama, primjenjujući uglavnom arhaične pristupe u saradnji sa građanima, koji uglavnom posmatraju šta se dešava uz negodovanje zbog primarno konsultativne uloge koju imaju (koja takođe nije svima dostupna).

Naime, prisustvo građana u odlučivanju je svedeno na dobru volju i motivisanost pojedinaca iz vlasti, što nije ni 2012. godine donijelo značajniji pomak naprijed. Građani i dalje nisu partneri svojim izabranim predstavnicima u kreiranju javnih politika, a njihovi realni problemi i dalje nisu teme djelovanja izabranih predstavnika.

Kod građana raste spremnost i interes da se i sami uključe – procenat takvih je tokom 2012. narastao na 67% anketiranih. Ali vlasti ne odgovaraju adekvatno na opisana očekivanja i spremnost građana na učešće u odlučivanju. Samo 40% anketiranih je tokom 2012. vidjelo poziv vlasti građanima za učešće u donošenju neke odluke (kreiranje budžeta itd), a manje od 33% građana je koristilo mjesnu zajednicu i/ili javnu raspravu kao mehanizam za svoje učešće.

Sve opisano dalje nagrizi i onako nisko zadovoljstvo građana radom njihovih izabranih predstavnika. Tokom 2012. godine nivo zadovoljstva je po prvi put pao ispod 40%, što je najniži nivo od kada CCI provodi godišnja istraživanja (od 2005. godine).

Također, i povjerenje građana u rad vlasti ponovo je palo tokom 2012. godine na 22,4%. Porast koji je zabilježen 2011. očito je nošen inercijom opštih izbora iz 2010. godine - energijom at-hok predizbornih investicija i obećanja/inicijativa novoizabranih vlasti, koje izgleda nisu dale očekivane rezultate godinu dana kasnije.

9. ODRŽIVOST CIVILNOG DRUŠTVA 2013 - 2018

CCI je u avgustu 2013. otpočeo implementaciju novog petogodišnjeg projekta "Održivost civilnog društva u BiH" u partnerstvu sa Centrom za promociju civilnog društva. Projekat finansiraju USAID i Britanska ambasada u Sarajevu. Osnovni cilj projekta je jačanje i održavanje kapaciteta organizacija civilnog društva u BiH kako bi uticale na procese donošenja i provedbe javnih politika od interesa za stvarne probleme građana BiH.

Tokom petogodišnjeg perioda (2013-2018), projekat će osigurati novu energiju i viziju za ostvarenje punog uticaja sektora civilnog društva na poboljšanje životnih uslova građana te održiv razvoj civilnog sektora u BiH. Organizacije civilnog društva ostvarit će trajnu komunikaciju i partnerski rad sa glavnim akterima u društvu i djelovati proaktivno kako bi ostvarili veći uticaj na društvene promjene.

Primjenjivat će se najviši standardi i pozitivna iskustva u oblasti umrežavanja i stvaranja partnerstava. Kroz projekat će se stvoriti partnerstva sa privrednom zajednicom, medijima, organizacijama civilnog društva i vlastima putem kojih će se efektivno odgovarati na ključne probleme bh. društva. U središtu tih funkcionalnih partnerstava bit će zajednički identifikovani ciljevi i vizija, zajednički identifikovani problemi i zajednički naponi na zagovaranju rješenja i interesa u svakoj od 12 oblasti/sektora: Antikorupcija; Zapošljavanje i tržište rada; Ekonomske politike; Obrazovanje; Zdravstvo; Ljudska prava marginaliziranih grupa; Prava žena; Poljoprivreda i ruralni razvoj; Kultura; Javne finansije; Zaštita okoliša i energetska efikasnost; Pravosuđe).

Kroz projekat će se nastaviti monitoring rada izvršnih i zakonodavnih vlasti u BiH i redovno informisanje javnosti o nalazima monitoringa. Radit će se na zagovaranju boljeg pravnog i fiskalnog okruženja za rad civilnog društva, pitanjima poput pojedinačne i korporativne filantropije, društvenog poduzetništva, samoregulatornim mehanizmima organizacija civilnog društva i odnosima sa institucijama vlasti.

U periodu do kraja 2013. godine, CCI je radio na izradi godišnjeg plana za 2014. godinu, te izradi dokumentacije poput Priručnika za grantove, Aplikacione forme i Uputstva za aplikante. CCI i CPCD su 24. decembra objavili javni poziv za projekte organizacija civilnog društva zainteresovane da postanu partneri projekta u 12 identifikovanih oblasti. Javni poziv je objavljen u šest dnevnih novina (Dnevni avaz, Oslobođenje, Nezavisne novine, Glas Srpske, Dnevni list i Večernji list), te će ostati otvoren

Prezentacija Javnog poziva, 27. decembar, 2013. u Tuzli

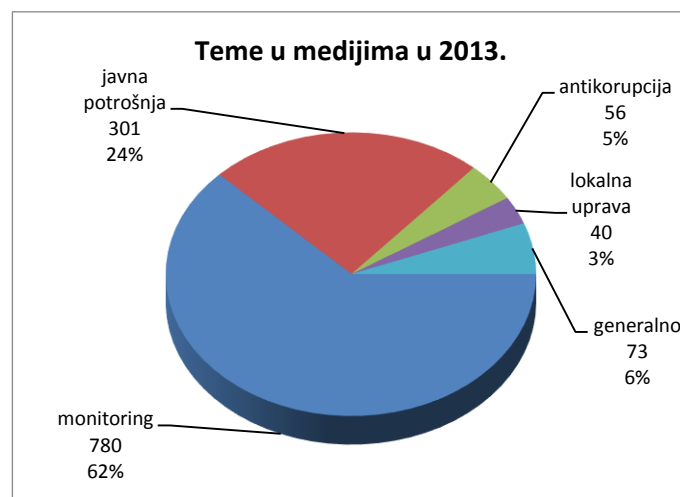
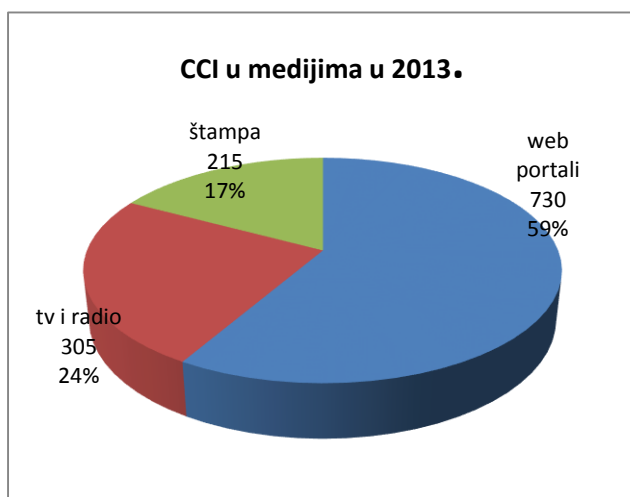
do 31.01.2014. U svrhu upoznavanja OCD-a, a u skladu sa prethodnom praksom i pozitivnim iskustvom iz ranijih godina, CCI i CPCD održali su **dvije prezentacije Javnog poziva** --27. 12, 2013. u Tuzli i 30.12, 2013. u Banja Luci, koje su okupile značajan broj NVO-a -- 126 predstavnika iz 83 organizacije. Preostale dvije prezentacije, u Sarajevu i Mostaru, zakazane su za 9. i 10. januar 2014.

U odnosu na prezentacije organizovane u svrhu promocije i upoznavanja NVO-a sa Javnim pozivom CAPP II 2009. godine, zabilježeno je znatno povećanje interesa OCD-a. U odnosu na dvije javne prezentacije u istim gradovima iz januara 2009, broj prisutnih predstavnika organizacija veći je za 63 %.

10. CCI U MEDIJIMA U 2013.

Tokom protekle 2013. godine, CCI je ostvario približno 1250 medijskih nastupa. Kao i do sada, najveći broj medijskih objava i publiciteta ostvario je rad na monitoringu rada vlasti u BiH (780). Interes medija za pitanja rada vlasti pokazuje i činjenica da je broj prisutnih medija na pres konferencijama povodom predstavljanja izvještaja o radu vlada i parlamenata u prosjeku 10 medijskih kuća. Najviše pažnje mediji poklanjaju izvještajima o radu državnog i federalnog nivoa vlasti, a među kantonima najviše pažnje poklanja se Kantonu Sarajevo i Tuzlanskom kantonu.

Slijede aktivnosti u oblasti javne potrošnje i igara na sreću, te generalne izjave o različitim političkim i socijalnim dešavanjima u zemlji, a na zahtjev medijskih kuća u zemlji i regionu.

Daleko najveći broj priloga zabilježen je na web portalima (730), a potom slijede TV i radio prilozima (305).

Među zahtjevima novinara najučestaliji su zahtjevi za komentarisanje učinka rada vlasti, primanja zvaničnika, nepotizam i korupciju u institucijama, rekonstrukcije vlasti, potreba za ustavnim promjenama, prekomjerna budžetska potrošnja, itd.

--DONATORI CCI-JA--

- AGENCIJA SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA ZA MEĐUNARODNI RAZVO (USAID)
- DELEGACIJA EU U BIH
- CHARLES STEWART MOTT FONDACIJA
- AMBASADA KRALJEVINE HOLANDIJE U BIH
- BRITANSKA AMBASADA U BIH
- VIJEĆE EVROPE
- KARITAS ŠVICARSKA
- BALKANSKI FOND ZA DEMOKRATIJU